

SZEMLE

A magyar talajkutatók és a Nemzetközi Talajtani Társaság

A talajtan fejlesztése és eredményeinek elterjesztése terén kiváló szerepet játszottak századunk első felében a nagy nemzetközi talajtani összefüggések. Ezek az összefüggések a világ minden részéről összesereglett talajkutatóknak alkalmuk nyílt arra, hogy közöljék egymással vizsgálódásaik eredményeit s azokat megvitassák.

A nagy nemzetközi talajtani összefüggések sorozatát az 1909-ben Budapesten megtartott nemzetközi agrogeológiai konferencia nyitotta meg. A konferenciát Lóczy Lajos, a Földtani Intézet igazgatója hívta össze az intézet 40 éves fennállása alkalmával, Treitz Péter és Timkó Imre, a Földtani Intézet agrogeológusainak ajánlatára. A magyar agrogeológiai felvételek akkor a porosz földtani intézet módszere szerint történtek, a módszer azonban nem változott be a hozzáfűzött reményeket. Magyarország talajviszonyai merőben eltérnek Poroszország természeti viszonyaitól, más itt az éghajlat és más a geológiai felépítés, ez a két körülmény pedig a talajok kialakulásánál alapvető szerepet játszik. Agrogeológusaink figyelme eddig a nyugati államok talajviszonyai felé fordult, most Kelet-Európa és Románia felé irányították figyelmüket, hogy tanulmányozzák gyökeresen eltérő éghajlati és geológiai viszonyaik hatását a talajviszonyokra. Oroszországban agrogeológusaink megismerkedtek Dokucsajev iskolájának tanításával. Dokucsajev már a 70-es években új alapokra fektette a talajtani kutatásokat. Ez az alap a talajképződés módja. Dokucsajev és tanítványai erre az alapra egy új tudományt építettek fel, a pedológiát. Ennek a tudománynak századunk elején Oroszországban már számos művelője volt, külföldön azonban az orosz pedológia nyelvi nehézségek miatt ismeretlen maradt mindaddig, amíg Treitz Péter és Timkó Imre az orosz rendszert meg nem ismerték 1906-ban tett tanulmányútjukon. Ebben az időben a novo-alexandriai (jelenleg Pulavy Lengyelországban) mezőgazdasági és erdészeti akadémián működött Dokucsajev egy kiváló tanítványa Glinka, akit Dokucsajev 1903-ban bekövetkezett halála után az új iskola szellemi vezetőjének tekintettek. Treitz és Timkó Glinka vezetésével ismerték meg a Dokucsajev-

iskola tanításait és annak helyességéről azon a nagy tanulmányúton győződhetek meg, amely őket Lengyelországból a Fekete-tenger partjára vitte. Oroszországból agrónomusaink új eszmékkel, új felfogással tértek vissza, azzal a meggyőződéssel, hogy Dokucsajev tanításainak a magyar viszonyokra való alkalmazása előbbre vinné az országot egészen különlegesen talajviszonyainak magyarázatát. Oroszországi tanulmányútjuk alapján nyilvánvaló lett előttük, hogy a Földtani Intézet talajtérképezésének szakítani kell a porosz módszerrel, azt új alapokra kell fektetni. Ez az alap pedig Dokucsajev tételeinek okszerű alkalmazása. Tisztán látták azt, hogy azok az eltérések és ellenmondások, amelyek a talajvizsgálat körében nemcsak a talajképződés felfogásában, de a talajfajok megkülönböztetésében, elnevezésében és térképezésében, továbbá a vizsgálat módszereiben is a különböző országokban tapasztalhatók, a Dokucsajev-féle tételek alapján tisztázhatók. Ezeket a kérdéseket lehetőleg széleskörű megbeszélés tárgyává kell tenni, ebben az irányban eszmecserét folytattak orosz és román kartársaikkal. Ennek az eszmecserének eredményeképp felmerült egy nemzetközi tárgyalás gondolata. Ezt Lóczy Lajos felkarolta s rövid időn belül az értekezletet 1909-ben létre is hozta. Ezen az értekezleten — az I. nemzetközi agrogeológiai konferencián — Glinka »Európai és ázsiai Oroszország talajzonái és talajtípusai« című előadásában ismertette meg a nyugati államok összegyűlt szakemberei előtt az orosz iskola eredményeit. Előadása nagy érdeklődést keltett és utat nyitott az eszméknek nyugat felé.

A budapesti értekezlet egyik határozata szerint »kívánatos a talajtípusok térképének (Európaszerte) mielőbbi felvétele, mégpedig a talaj zonális elterjesztésének tekintetbevételével«. Ennek a határozatnak alapján Treitz Péter, Timkó Imre, László Gábor és Ballenegger Róbert közreműködésével már 1911-ben megindult Magyarország átnézetes talajtani felvétele, 1918-ban a felvétel véget ért és eredményeképpen Treitz Péter és Timkó Imre megszerkesztette Magyarország klímazonális talajtérképét. A konferencia említett határozatának értelmében több nyugati államban is

végzetek hasonló tanulmányokat, ezek alapján szerkesztette meg 1927-ben a Nemzetközi Talajtani Társaság megbízásából Stremme danzigi tanár Európa átnézetes talajtérképét.

A budapesti agrogeológiai konferencia annak a kívánságnak adott kifejezést, hogy hasonló összefüggések a jövőben is legyenek s megbízta Inkey Bélát, gondoskodjék a következő konferencia megtartásáról. Inkey Béla fáradozásainak eredménye a II. nemzetközi agrogeológiai konferencia, mely az 1911-ben Stockholmban megtartott nemzetközi geológiai kongresszussal egyidejűleg tartotta üléseit. A konferencia vitás részletkérdések tanulmányozására több albizottságot küldött ki, a kémiai talajelemzésnél használt talajkivonat készítését tanulmányozó bizottság elnöke 'Sigmond Elek lett. A 'Sigmond-féle bizottság első, jól látogatott ülését 1913-ban Münchenben tartotta.

A konferencia elhatározta egy nemzetközi agrogeológiai folyóirat kiadását. A folyóirat Internationale Mitteilungen für Bodenkunde címmel 1911-ben a berlini Verlag für Fachliteratur kiadásában indult meg, 1911–1914-ig Wahnschaffe, majd Wahnschaffe halála után Schucht szerkeszti 1924-ig. Állandó munkatársai sorában a címlapon Ballenegger Róbert, Horváth Béla, 'Sigmond Elek és Treitz Péter szerepeltek.

A III. konferencia székhelyéül a konferencia az orosz szakemberek meghívására Szent-Pétervárt választotta. Az 1914-re tervezett konferencia azonban a háborús események miatt elmaradt.

A világháború után Hissink (Hollandia), Kopeckzy (Csehszlovákia) és Schucht (Németország) felhívással fordult az európai talajkutatókhoz a megszakadt nemzetközi érintkezés újrafelvételére. Felhívásukra jött létre 1922-ben a III. nemzetközi agrogeológiai konferencia Prágában. A prágai konferencia a következő konferencia székhelyéül Rómát választotta.

A IV. nemzetközi agrogeológia konferencia 1924 májusában ült össze Rómában nagyszámú szakember részvételével. Magyar részről előadást tartott Ballenegger, Dicenty, Kreybig, 'Sigmond és Treitz. A konferenciának nagy jelentőségű határozata — amellyel intézményesen biztosította a nagy nemzetközi összefüggések megtartását — a Nemzetközi Talajtani Társaság megalapítása volt. A Nemzetközi Talajtani Társaság megalakulásakor újjászervezte a prágai konferencián létesített szakbizottságokat, mint a Társaság tudományos munkájának szerveit. Az I. szakbizottság (fizikai talajvizsgálat) magyar tagja Ballenegger és 'Sigmond Elek lett, a II. szakbizottság (kémiai talajvizsgálat) elnöke 'Sigmond maradt, aki 1930-ig egyfolytában viselte ezt a tisztséget, titkárává Scherff Emilt, magyar tagjaivá Balleneggert, Dicentyt, Haydint, Herkét, Nyiredyt, Vendt és Zöhlst választották. Az V. bizottság (talajterképezés) magyar tagjai Ballenegger, 'Sigmond és Treitz lettek, Treitzet egyszersmind az Európa talajtérképének szer-

kesztőbizottságába is beválasztották. Ebben a minőségben Treitz 1926 tavaszán egy tanulmányutat rendezett, amely Soprontól Debrecenig tanulmányozta az ország fő talajtípusait. A jól sikerült tanulmányúton Glinka is részt vett.

Rómában az új társaság választmányában Magyarország képviselőjeképp Treitz Péter kapott helyet, akit ebben a tisztségben Ballenegger követett (1930–1944).

A Nemzetközi Talajtani Társaság I. kongresszusát 1927-ben Washingtonban tartotta. A kongresszus megnyitó ülésén a Nemzetközi Talajtani Társaság tiszteleti tagjává választotta Treitz Pétert, a nemzetközi talajtani összefüggések lelkes előmozdítóját. A II. bizottság elnökéül újból 'Sigmond Eleket választották meg, alelnöke Ballenegger lett, aki ezt a tisztséget 1935-ig viselte, titkárnak pedig Zucker Ferencet választották (1927–1940). A III. (mikrobiológiai) bizottság titkárnak Kreybiget választotta meg, az V. bizottság (talajterképezés) alkáli albizottságának elnöke 'Sigmond, titkárai Ballenegger és Scherff lettek.

A II. nemzetközi talajtani kongresszust a Szovjetunió meghívására 1930-ban tartották meg Leningrádban és Moszkvában, Gedroiz elnökletével. A III. nemzetközi talajtani kongresszus székhelye Oxford volt. Ez a kongresszus 'Sigmond Eleket a Nemzetközi Talajtani társaság tiszteleti tagjává, a bizottság pedig, amelynek megalakulása óta elnöke volt, tiszteleti elnökévé választotta. Az oxfordi kongresszus a következő kongresszus székhelyéül Berlint jelölte ki, az összefüggel azonban, amelynek 1940-ben kellett volna összeülnie, a háborús események miatt elmaradt. A három kongresszus munkálatai 14 kötetben jelentek meg, hű képét adják a tudomány állásának és haladásának megjelenésük idejében.

A Nemzetközi Talajtani Társaság kutató munkája a társaság bizottságaiban folyt. A bizottságok 1924 és 1940 közt 33 ülést tartottak különböző országokban, 28 kötetet kitevő munkálataik forrásművei a talajtani tudomány egész területének. A bizottságok összefüggéseit közül kiemelkedő a II. (kémiai) bizottságnak és az alkáli albizottságnak 1929-ban Budapesten megtartott összefüggése. A bizottságok munkálataiban számos magyar kutató is részt vett, előadást tartott vagy dolgozatot küldött be: Arany Sándor, Ballenegger Róbert, Csiky János, Dicenty Dezső, di Gleria János, Endrédi Endre, Herke Sándor, Inkey Béla, Kotzmann (Mados) László, Kreybig Lajos, Kühn István, Péter Károly, Ráth Árpád, Rohringer Sándor, Sík Károly, Schönfeld Sándor, Telegdy-Kovács László, 'Sigmond Elek, Treitz Péter és Zucker Ferenc.

A szellemi kapcsolatokat ápolni volt hivatva a Társaság három folyóirata is: a Jelentések (1925–1938), a Közlemények (1939–1943) és a Talajtani Kutatások (1938–1944).

A II. világháború által megszakított kapcsolatok helyreállítására 1947. május havában

Párizsban egy ideiglenes bizottság ült össze. A bizottság a legközelebbi kongresszust illetően elfogadta Hollandia kormányának meghívását 1950-re, s úgy határozott, hogy a kongresszus két részben tartassék meg, az egyik rész programján pedig a Nemzetközi Talajtani Társaság új alapszabályai szerepeljenek. A bizottság határozatának megfelelően a IV. nemzetközi talajtani kongresszus 1950-ben Amsterdamban ült össze. A kongresszus alelnökei sorában szerepel Ballenegger Róbert, a szikes talaj bizottság egyik alelnöki tisztét Arany Sándornak ajánlották fel. A kongresszusra 290 tanulmányt nyújtottak be, ezek a kongresszus 4 kötetet kitevő munkálataiban jelentek meg.

Az V. nemzetközi talajtani kongresszust ez évben Leopoldsvilleben (Belga)-Congo tartották meg, munkálatai nem állnak még rendelkezésünkre.

Az amsterdami kongresszus megállapította a Nemzetközi Talajtani Társaság új alapszabályait. Ezek szerint a társaság tagjává választ-

ható minden, a talajtan tudományával foglalkozó egyén és testület. A testületeket azonban csak egy tagjuk képviseli a társaságban.

A felvételi jelentkezés ez idő szerint az alábbi címre küldendő: Professeur dr. F. A. van Baren Secrétaire trésorier du Bureau de la Société Internationale de la Science du Sol, Institut Royal des Régions Tropicales, 63 Mauritskade, Amsterdam (Pays Bas). A tagsági díj—3,80 holl. fl — a Nederlandsche Handelsmaatschappij N. V. Amsterdam címére utalandó át.

A magyar talajkutatók a múltban előkelő szerepet játszottak a nemzetközi talajtani mozgalmakban, Kétségtelennek tartom, hogy hasonló szerep vár rájuk a jövőben is, amennyiben módjukban lesz a Nemzetközi Talajtani Társaság munkáiban ismét résztvenniök. Ettől a magyar talajtani tudomány fejlődését várhatjuk s belőle kétségtelenül haszon származnék földművelésünkre is.

BALLENEGGER RÓBERT

МЕЖДУНАРОДНОЕ ОБЩЕСТВО ПОЧВОВЕДОВ И ВЕНГЕРСКИЕ ПОЧВОВЕДЫ

Р. Балленеггер

В первых десятилетиях нашего столетия международные почвенные конференции и конгрессы играли выдающуюся роль в развитии почвоведения и в ознакомлении с новейшими результатами исследований. Почвоведы разных стран имели возможность сообщить и обсудить результаты своих исследований. Ряд известных международных почвенных конференций открыла в 1909 г. Будапештская международная агробиологическая конференция. Конференция была созвана в связи с 40-им юбилеем геологического института, директором этого института Лойци Лайошом, по предложению Петра Трейтца и Имре Тимко, которые работали агрогеологами в том же институте. В то время в Венгрии агрогеологические съемки велись по методу прусского геологического института, но в отечественной практике этот метод не оправдался. Почвенные условия Венгрии другие чем в Пруссии, климатические и геологические условия, играющие большую роль в образовании почв, разные. До этого времени венгерские агрогеологи работали методами западных стран, а с 1909 г. стали обращаться к русским и румынским направлениям с целью изучения влияния других природных факторов на почвообразование. Наши почвоведы познакомились с учением Докучаева в России. Докучаев уже в 70-х годах прошлого столетия положил науку о почве на новую основу. Этой новой основой является генетическое почвообразование. Докучаев и его ученики на этой основе построили

новую науку педологию. В начале нашего столетия эта новая наука имела много исследований, но за границей из-за незнания русского языка педология была не известна, до тех пор, пока Петер Трейтц и Имре Тимко в 1906 г. во время своих экскурсий по России, не познакомились с русским почвоведением. В то время на кафедре Ново-Александровского сельскохозяйственного и лесного института (сейчас Пулаве в Польше) работал один из лучших учеников Докучаева—Глинка, который после смерти Докучаева в 1903 г. стал руководителем новой докучаевской школы. Трейтц и Тимко под руководством Глинки познакомились с учением докучаевской школы и убедились в правоте этого учения на большой экскурсии от Польши до берегов Черного моря. Наши агрогеологи вернулись из России с новыми идеями, с новыми теориями и убеждением в том, что учение Докучаева в условиях Венгрии поможет объяснить некоторые специфические условия почвообразования. В результате поездки в Россию возник вопрос о замене в геологическом институте прусской системы картирования почв, новой системой. Эта новая система была основана на правильном учении Докучаева. Венгерским ученым было ясно, что все те разногласия и противоречия, возникшие при почвенном исследовании в разных странах, не только в понимании почвообразования но и в классификации, разделении, картографии и методике, можно разрешить на основе принципов учения Докучаева. Нужно было рас-

крыть и обсудить эти вопросы в широком кругу, с этой целью венгерские ученые обратились к своим русским и румынским коллегам. В результате этого возникла мысль о международном совещании, и в 1909 г. Лайошем Лоци была созвана конференция. На ней — на первой международной агрогеологической конференции — Глинка в своем докладе «Почвы и почвенные зоны Европейской и Азиатской части России» познакомил западных специалистов с учением русской школы. Этот очень интересный доклад открыл путь на запад новым идеям.

Одним из постановлений Будапештской конференции было следующее: «целесообразно картирование отдельных почвенных типов (Европы) проводить на основе зонального распространения почв». На основе этого в 1911 г. при участии П. Трейтца, Имре Тимко, Ласло Габора и Роберта Балленеггера началось составление обзорной почвенной карты Венгрии, в 1918 г. были закончены съемки и на основании этого Л. Трейтцом и И. Тимко была составлена климатическая почвенная карта Венгрии. На основании вышеуказанного постановления конференции в некоторых западных странах вели такие же работы, так в 1927 г. данцигский профессор Штрёмме, по поручению Международного общества почвоведов, составил обзорную почвенную карту Европы.

Будапештская агрогеологическая конференция постановила и в дальнейшем созывать международные совещания и поручила Бела Инкен подготовить созыв следующей конференции. В 1911 г. одновременно со Стокгольмскими международным конгрессом геологов, заседали 2-я международная агрогеологическая конференция. На конференции для разрешения спорных вопросов были выбраны несколько подкомиссий. Председателем комиссии по изучению водных вытяжек при химическом анализе был Элек Зигмонд. Комиссия Зигмонда впервые работали в 1913 г. в Мюнхене.

Одним из важных постановлений конференции было издание международного агрогеологического журнала под названием «Международные сообщения в области почвоведения», вышел он на немецком языке в 1911 г. в издании Берлинской Verlag für Fachliteratur под редакцией Ваншафе с 1911—1914 гг., а после его смерти до 1924 г. выходил под редакцией Шухта. Из венгерских ученых членами редколлегии были: Роберт Балленеггер, Бела Хорват, Элек Зигмонд и Петер Трейтц.

Место созыва третьей конференции было назначено в Санкт-Петербурге. Но в 1914 г. из-за первой мировой войны конференция была отменена.

После первой мировой войны Хисинг в Голландии, Копецкий в Чехословакии и Шухт в Германии обратились к Европейским почвоведом с целью установления международных связей. На их призыв в 1922 г. в Праге состоялась третья международная агрогеологическая конференция. Пражская конференция назначила место следующей конференции в Риме. Четвертая международная конференция состоялась в Риме в мае 1924 года, при участии многих специалистов. Из венгерских почвоведов докладывали Р. Балленеггер, Диценти, Крейбиг, Зигмонд и Трейтц.

Постановление конференции имело большое значение — обеспечило возможность проводить крупные международные совещания, обосновав международное общество почвоведов. Международное общество почвоведов, после своего образования реорганизовало комиссии, созданные Пражской конференцией, в научные органы общества. Членами первой (физической комиссии) были Балленеггер и Зигмонд, а президентом второй (химической комиссии) был Зигмонд, который до 1930 г. оставался без смены на этом посту. Секретарем 2-ой комиссии был Эмиль Шерф, а членами, из венгерских почвоведов — Балленеггер, Диценти, Ходин, Херке, Ниреди, Вендл и Фёльш. Членами этой комиссии (картография почв) были и венгерские почвоведы — Балленеггер, Зигмонд, Трейтц. Трейтц так-же был избран членом редакционной коллегии по составлению почвенной карты Европы. В этой должности Трейтц в 1926 г. организовал экскурсию по Венгрии от Шопрона до Дебрецена, для изучения типов венгерских почв. В этой экскурсии принимал участие и Глинка.

В Риме в президиум международного общества почвоведов, как представитель Венгрии, был избран П. Трейтц, а после него Балленеггер (1930—1944).

Первый съезд международного общества почвоведов был в 1927 г. в Вашингтоне. В пленарном заседании почетным членом был избран П. Трейтц, как прекрасный организатор международных совещаний. Председателем 2-ой комиссии стал Зигмонд, а затем Балленеггер, который был в этой должности до 1935 г. Секретарем комиссии был Ф. Цукер (1935—1940 гг.). Секретарем 3-й (микробиологической) комиссии был избран Крейбиг, а председателем подкомиссии по засолению, 5-ой комиссии (картография почв) стал Зигмонд, а секретарем был избран Балленеггер и Шерф.

Второй международный съезд почвоведов, по приглашению правительства Советского Союза состоялся в 1930 г. в Ленинграде и Москве под председательством Гедройца. Местом третьего международного съезда почвоведов был Оксфорд. Этот съезд избрал почетным членом международного

общества почвоведов Зигмонда, а 2-я комиссия, председателем которой он вначале работал, выбрала его почетным председателем. Оксфордский съезд назначил место нового съезда в Берлине, но из-за 2-ой мировой войны в 1940 г. этот съезд отменился. Труды трех съездов вышли в 14 томах, они дали верную картину о положении почвенной науки того времени. Научные работы международного общества почвоведов происходили в отдельных комиссиях, они в период с 1924—1940 г. заседали 33 раза в разных странах и их труды в 28 томах являются фундаментальными в области почвоведения. Из совещаний комиссий большую роль сыграло заседание 2-ой (химической) комиссии и подкомиссии по засолению в 1929 г. в Будапеште. В работе комиссии участвовали и венгерские исследователи, они докладывали о своих работах: Ш. Арань, Б. Балленеггер, Я. Чики, Д. Дичента, Я. ди Глерия, Э. Эндреди, Ш. Херке, Б. Инкеи, Л. Коцман (Мадос), Л. Крейбинг, И. Кюн, К. Патер, А. Рат, Ш. Рорингер, К. Шик, Ш. Шюнфельд, Л. Телегди-Ковач, Э. Зигмонд, Л. Трейтц и У. Ференц.

Для культурных связей были изданы три журнала «Известия» (1925—1938 гг.) «Труды» (1933—1943 гг.) и «Почвенные исследования» (1938—1944 гг.).

Для установления связей, сорванных второй мировой войной, в мае 1947 г. заседали повременная комиссия. Она приняла приглашения правительства Голландии собраться в 1950 г. одна часть ученых комиссии занималась научными трудами, другая выбирала новый устав Международного Общества Почвоведов. По решению комиссии

4 международный съезд почвоведов собрался в 1950 г. в Амстердаме. Среди представителей съезда был и Р. Балленеггер, а место под-председателя комиссии по засолению было предложено Ш. Арань. На съезд было представлено 290 научных работ, которые в последствии были напечатаны в 4-х томах трудов съезда.

Третий международный съезд почвоведов был созван в 1954 г. в Леопольдине (Бельгийское Конго), труды этого съезда еще не изданы.

Амстердамский съезд создал новый устав международного общества почвоведов, на основе его, членом этого общества может быть избрано любое лицо или учреждение, занимающееся почвоведением. Представителем учреждения может являться только один человек.

Заявку для приема в настоящее время надо посылать по следующему адресу: Professeur dr. F. A. van Bazen, Secrétaire trésorier du Bureau de la société internationale de la Science du Sol, Institut royal des Régions tropicales, 63 Mauritskade, Amsterdam (Pays Bas).

Членский взнос в 3,8 голландских флорина надо посылать по следующему адресу: Nederlandsche Handelsmaatschappij NV, Amsterdam.

Венгерские почвоведы играли выдающуюся роль в международной жизни почвоведов. Я считаю несомненным, что такая же роль ждет их в будущем, если они будут опять участвовать в работе Международного Общества Почвоведов. Это дает возможность дальнейшего развития венгерского почвоведения, и кроме того принесет большую пользу для нашего земледелия.

La Hongrie et la Société Internationale de la Science du Sol

R. BALLENEGGER

Les grandes réunions internationales des cultivateurs de la science du sol qui ont eu lieu dans la première moitié de notre siècle ont joué un rôle éminent dans le développement de cette branche des sciences naturelles et la diffusion de ses résultats. Dans ces réunions les chercheurs venus de toutes les parts du monde ont eu l'occasion de faire connaître les résultats de leurs travaux et de les discuter.

La série des grandes réunions internationales concernant la science du sol commence avec la Conférence Internationale Agrogéologique tenue en 1909 à Budapest. La conférence a été convoquée par Louis Lóczy, directeur de l'Institut Géologique de Hongrie, sur l'initiative de Peter Treitz et Imre Timkó, à l'occasion du 40-e anniversaire de la fondation de l'Institut. Dans ce temps les levés agrogéologiques hongrois

ont été faits d'après la méthode de l'Institut Géologique de la Prusse, mais cette méthode n'a pas réalisé les espérances qu'on y attachait. Les sols de la Hongrie diffèrent fondamentalement de ceux de la Prusse, le climat et la structure géologique sont autres, et ces deux facteurs jouent un rôle prépondérant dans la formation des sols. L'attention de nos agrogéologues s'est dirigée vers l'Est — la Russie et la Roumaine — pour étudier l'influence sur les sols des conditions climatiques et géologiques bien différentes de ces pays. En Russie nos agrogéologues ont fait la connaissance avec les enseignements de l'école de Dokoutchaïeff. Dokoutchaïeff avait déjà placé vers 1870 les recherches concernant les sols sur de nouveaux fondements. Ces fondements sont constitués par le mode de la formation des sols. Dokoutchaïeff et ses disciples

ont érigé sur ces fondements une science nouvelle, la pédologie. Au commencement de notre siècle cette science avait déjà en Russie de nombreux cultivateurs ; mais hors de la Russie la pédologie russe est restée inconnue à cause des difficultés de la langue, jusqu'à ce que Peter Treitz et Imre Timkó n'ont pas fait connaissance avec le système russe lors de leur voyage d'étude en 1906. Dans ce temps a enseigné à l'Académie d'Agriculture et Forestière de Novo-Alexandria (actuellement Pulawy en Pologne) un disciple éminent de Dokoutchaïeff, K. D. Glinka, considéré après la mort de Dokoutchaïeff, survenue en 1903, comme dirigeant intellectuel de la nouvelle école. Sous la direction de Glinka Treitz et Timkó ont pris connaissance des enseignements de l'école de Dokoutchaïeff et ont pu se convaincre de leur validité au cours de la grande excursion qui les a menée de la Pologne aux bords de la Mer Noire. Nos agro-géologues sont retournés de la Russie avec de nouvelles idées, avec la conviction que l'application des idées de Dokoutchaïeff aux conditions hongroises pourrait donner une explication des conditions des sols de la Hongrie toutes spéciales. Leur voyage d'étude en Russie les a convaincu que le levé agro-géologique de l'Institut de Géologie doit rompre avec la méthode prussienne, il doit être placé sur de nouvelles bases. Cette base est l'application judicieuse des thèses de Dokoutchaïeff. Ils ont vu que les divergences et les contradictions observées dans les différents pays sur le terrain de l'étude du sol, et concernant non seulement le mode de la formation des sols, mais aussi la distinction des divers espèces de sols, leur dénomination et leur cartographie, ainsi que les méthodes de leur étude, peuvent être élucidées par les thèses de Dokoutchaïeff. Ces questions doivent former l'objet de discussions de grande envergure. Dans ce sens ils ont eu des échanges d'idées avec leurs collègues russes et roumains. Au cours de ces échanges d'idées naquit le projet d'une conférence internationale. Cette idée a été appuyée par Louis Lóczy et réalisée par lui en 1909 en convoquant à Budapest la I-e Conférence Agro-géologique Internationale. À cette conférence Glinka a fait connaître dans son mémoire intitulé «Les zones et les types des sols de la Russie d'Europe et d'Asie» les résultats de l'école russe. La conférence a évoqué l'intérêt des savants réunis et a ouvert le chemin vers l'Ouest aux idées de l'école de Dokoutchaïeff.

Selon l'une des décisions de la Conférence de Budapest «il est à désirer que la carte des types des sols soit préparée le plus tôt possible (dans toute l'Europe), notamment du point de vue de la distribution zonale des sols». En suite de cette décision le levé pédologique à petite échelle de la Hongrie a commencé déjà en 1911 avec la collaboration de P. Treitz, I. Timkó, G. László et R. Ballenegger. En 1918 le travail a pris fin et comme résultat P. Treitz et I. Timkó ont rédigé une carte climazonale des sols de la

Hongrie. D'après la décision mentionnée de la Conférence de Budapest l'on a poursuivi des études semblables dans plusieurs états de l'Ouest de l'Europe qui ont servi de base à la carte générale des sols de l'Europe rédigée en 1927 par le professeur danois Stremme à l'invitation de la Société Internationale de la Science du Sol.

La Conférence Agro-géologique de Budapest a aussi émis le vœu que de telles réunions aient lieu dans l'avenir et a chargé B. Inkey d'arranger la prochaine conférence. Celle-ci, la II-e Conférence Internationale Agro-géologique, a eu lieu en 1911, à Stockholm, conjointement avec le Congrès Géologique International. La conférence a formé plusieurs sous-commissions pour l'étude de sujets spécifiques. Comme président de la commission pour l'étude de l'extrait des sols servant à l'étude chimique des sols l'on a élu le prof. A. 'Sigmond de Budapest. Cette commission a tenu sa première séance à Munich en 1913.

Une décision importante de la Conférence de Stockholm avait pour sujet la publication d'une revue internationale agro-géologique. Cette revue a commencé à paraître en 1911 à Berlin dans l'édition du «Verlag für Fachliteratur» ayant comme rédacteur Wahnschaffe (1911-1914), puis après sa mort Schucht (jusqu'à 1924). Entre les collaborateurs permanents de la revue figurent R. Ballenegger, B. Horváth, A. 'Sigmond et P. Treitz.

Comme siège de la III. Conférence Agro-géologique la Conférence de Stockholm a choisi Saint-Petersbourg, acceptant ainsi l'invitation des collègues russes. Mais cette conférence planée pour 1914 n'a pas eu lieu à cause des événements de la grande guerre.

Après la guerre mondiale Hissink (Pays-Bas), Kopeczky (Tchécoslovaquie) et Schucht (Allemagne) ont adressé un appel aux chercheurs s'occupant de la science du sol en Europe en les invitant de renouer les liens des relations internationales rompus par la guerre. À leur invitation s'est réunie à Prague en 1922 la III-e Conférence Agro-géologique Internationale qui a choisi Rome comme siège de la réunion suivante. La IV-e Conférence Agro-géologique Internationale s'est réunie en mai 1924 à Rome avec un grand nombre de participants. Parmi les membres hongrois ont présenté des mémoires R. Ballenegger, D. Dicity, L. Kreybig, A. 'Sigmond et P. Treitz. Une décision très importante de la Conférence de Rome, qui a assuré institutionnellement les réunions internationales, a été la fondation de la Société Internationale de la Science du Sol. Lors de sa fondation la Société Internationale de la Science du Sol a reconstitué les commissions spéciales instituées par la Conférence de Prague, comme organes de l'oeuvre scientifique de la Société. Ont été élus membres hongrois de la I-e Commission (Physique du sol) R. Ballenegger et A. 'Sigmond, qui a aussi été réélu comme président de la II-e

Commission (Chimie du Sol): les membres hongrois de la Commission ont été R. Ballenegger, D. Dicenty, L. Haydin, S. Herke, I. Nyiredi, E. Scherff, A. Vendl et A. Zöhl. Membres hongrois de la V-e Commission (Cartographie des sols) sont devenus R. Ballenegger, A. 'Sigmond et P. Treitz, Treitz a aussi été nommé membre du comité de rédaction de la carte pédologique de l'Europe. Dans cette qualité Treitz a organisé en printemps 1926 une excursion d'étude qui a étudié de Sopron à Debrecen les types de sols principaux de la Hongrie. A cette excursion bien réussie a aussi participé Glinka. P. Treitz a aussi été nommé représentant de la Hongrie dans le comité de la Société, lui a succédé R. Ballenegger (1930 à 1944).

La Société Internationale de la Science du Sol a tenu son premier congrès en 1927 à Washington. A la séance d'ouverture le Congrès a élu membre honoraire P. Treitz, le promulgateur animé des réunions internationales. A. 'Sigmond a été réélu comme président de la II-e Commission, R. Ballenegger a été nommé vice-président, et F. Zucker secrétaire de la Commission. La III-e Commission (Microbiologie du Sol) a élu secrétaire L. Kreybig. A. 'Sigmond est devenu président de la Sous-Commission pour les sols alcalins de la V-e Commission (Cartographie des Sols) et R. Ballenegger et E. Scherff, secrétaires.

Le II-e Congrès International de la Science du Sol s'est réuni à Leningrad et Moscou, en 1930, sous la présidence de Gedroiz. Oxford a été le siège du III-e Congrès International en 1935. Ce congrès a élu membre honoraire A.

'Sigmond, et la II-e Commission, dont il a été président depuis sa fondation, l'a nommé président honoraire. Le Congrès d'Oxford a désigné Berlin comme siège du prochain congrès qui devait se réunir en 1940. Les travaux des 3 Congrès ont paru en 14 volumes, qui donnent une image fidèle de l'état et du progrès de la Science du Sol aux temps de leur publication.

Le travail scientifique de la Société Internationale de la Science du Sol a eu pour siège les commissions de la Société. Les Commissions ont tenu 33 réunions entre 1924 et 1940 dans divers pays et leurs travaux publiés en 28 volumes forment des ouvrages de fond de la Science du Sol entière. Parmi les séances des Commissions notons la réunion de la II-e Commission et de la Sous-Commission des Sols Alcalins tenue en 1929 à Budapest.

Les chercheurs hongrois ont participé en grand nombre aux travaux des Commissions; y ont présenté des mémoires: S. Arany, R. Ballenegger, J. Csiky, D. Dicenty, J. di Gleria, E. Endrédi, S. Herke, B. Inkey, L. Kotzmann (Mados), L. Kreybig, I. Kühn, K. Pater, A. Ráth, S. Rohringer, K. Sik, S. Schönfeld, L. Telegdy-Kováts, A. 'Sigmond, P. Treitz et F. Zucker.

La seconde guerre mondiale a rompu les liens qui unissaient les chercheurs hongrois à la Société Internationale de la Science du Sol. Il est à souhaiter que la Société Internationale de la Science du Sol puisse de nouveau réunir dans une association mondiale l'ensemble des chercheurs qui, en faisant avancer nos connaissances de la terre qui nous nourrit, travaillent aussi à la prospérité de l'humanité.